

*Spiller byen en rolle
– og hvilken?*

Aalborgs PLAN 09 byrolleprojekt

26. Maj 2008

Ole B. Jensen
Aalborg Universitet

Disposition

1. Indledning - baggrund og interesse
2. Nutidig byudvikling
3. Tre udfordringer for PLAN09;
  - Første udfordring: Terminologi
  - Anden udfordring: Mobilitet
  - Tredje udfordring: Social Geografi
4. Afsluttende benspænd

Min baggrund og interesse

- BA politik, MA sociologi, PhD planlægning
- Professor i Byteori
- Forskning i byens mobilitet, magt og bybranding
- ... og borger i Aalborg Kommune!

1. Indledning - baggrund og interesse

2. Nutidig byudvikling

3. Tre udfordringer for PLAN09;

– Første udfordring: Terminologi

– Anden udfordring: Mobilitet

– Tredje udfordring: Social Geografi

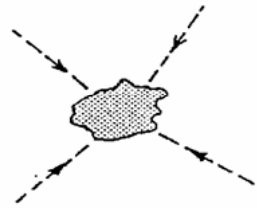
4. Afsluttende benspænd

Mod et nyt bybegreb

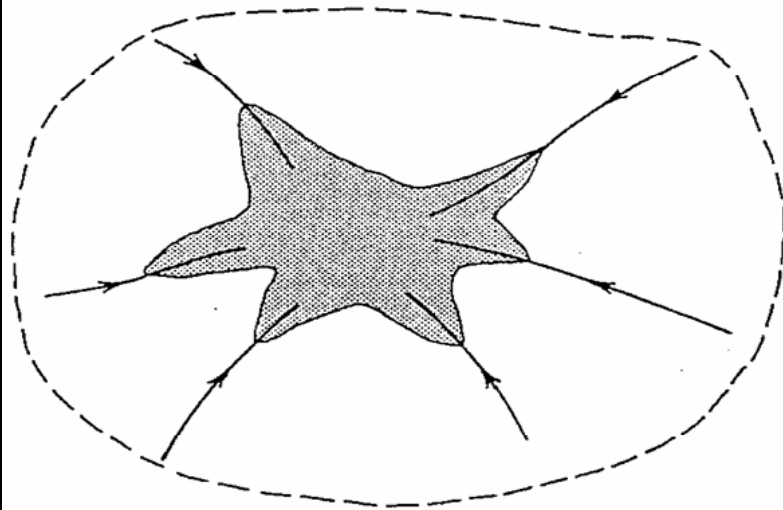
- Lokal-global forandringsdynamik
- Fra en monocentrisk til en polycentrisk byudvikling
- Mod en relationel bygeografi
- Den ukontrollerede byvækst har medført et nyt ordforråd;
  - *Sprawl, suburbia, exurbia, megalopolis, polycentrism, post-polycentrism, netværksbyen, landskabs urbanisme ....*

Netværksbyen

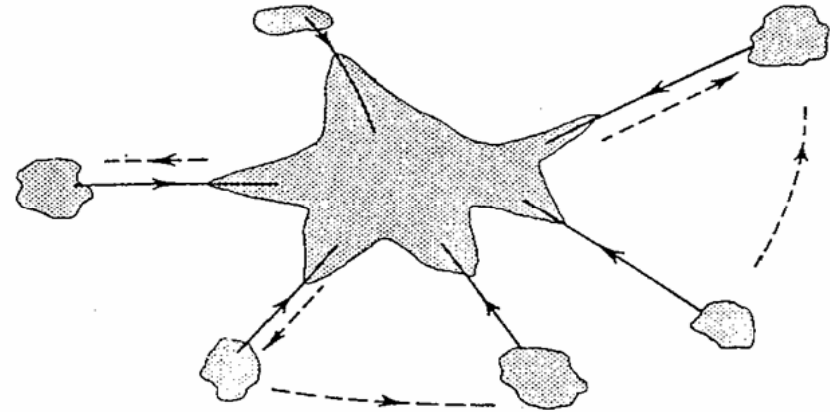
A Pre-industrial stage – urban nucleus

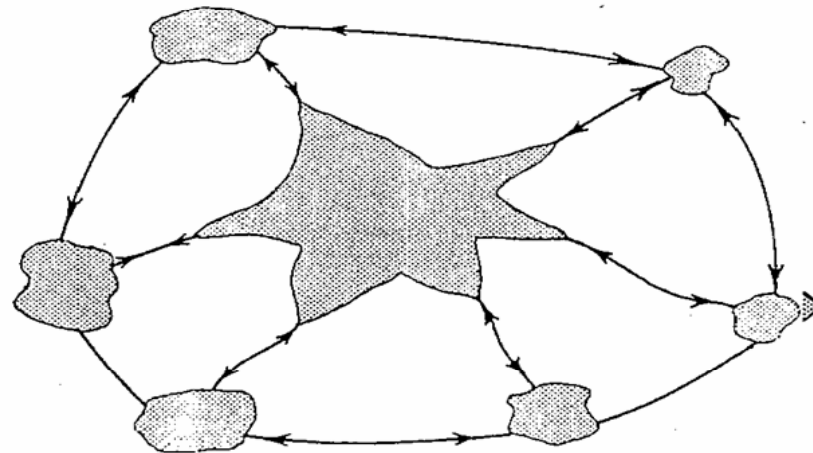
B Industrial stage – urbanized area

C Post-industrial stage – (I) city region

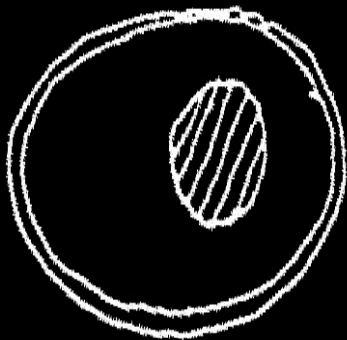
D Post-industrial stage – (II) conurbation, metropolitan complex, urban field

Byen er som et æg

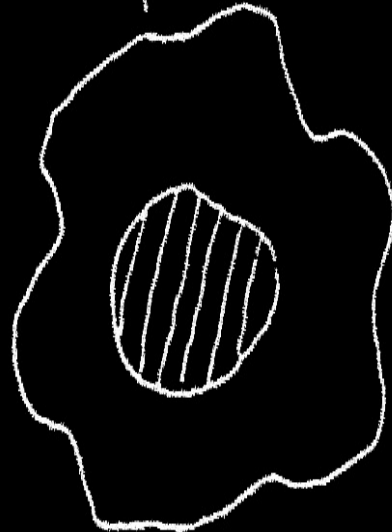
THE CITY AS AN EGG

boiled

ANCIENT

fried

17-19 CENT.

scrambled

MODERN

Cedric Price

Oplevelsesbyen anno 2008

- Bykonkurrence og oplevelsesøkonomi
- Bybranding og kulturplanlægning
- Vidensproduktion og den "*kreative klasse*"
- Revitalisering af midtbyen og symbolsk opskrivning af "det urbane" – byliv er igen blevet "hot"
- Handelsliv, universiteter, kulturelle tilbud;
  - Nordkraft, Utzon Center, Musikkens Hus ...

”... og fanden tager de sidste”

- Midt i begejstringen for den ”kreative klasse”, Cafe Latte-segmenter og midtby revitalisering bør den socialt differentierede by ikke glemmes!
- Hvilke roller er der til ”resten” i form af oplandsbyerne og landsbyerne?
  - Soveby?
  - Produktionsby?
  - Turistfælde?
  - Brakmark?
  - Ikke-sted?
  - Fællesskab?
  - Enklave?
  - ...

1. Indledning - baggrund og interesse
2. Nutidig byudvikling
3. Tre udfordringer for PLAN09;
  - Første udfordring: Terminologi
  - Anden udfordring: Mobilitet
  - Tredje udfordring: Social Geografi
4. Afsluttende benspænd

Første udfordring: Terminologien

- Analytisk set er terminologien selvsagt væsentlig for hvilken viden man kan producere som grundlag for sine beslutninger
- Men ikke mindst i forhold til borgerne og en participationsproces, er det ”man kalder tingene” væsentligt når man kommunikerer om folks visioner, værdier og holdninger til fx. byudvikling
- Spørgsmålet er, hvordan skabes et begreb for byrollerne uden at borgerne i fx. ”sovebyerne” tager anstød og dermed dels etisk behandles dårligt, dels kommunikationsmæssigt behandles uklogt?

Byroller

- *Hvad er en by?*

- Urbs (sten)
- Civitas (kultur)
- Citizen (borger)
- Fysisk og kulturelt "tætsted"
- Netværkspunkt
- Forbrugs- og konsumptions enhed

- *Hvad er en rolle?*

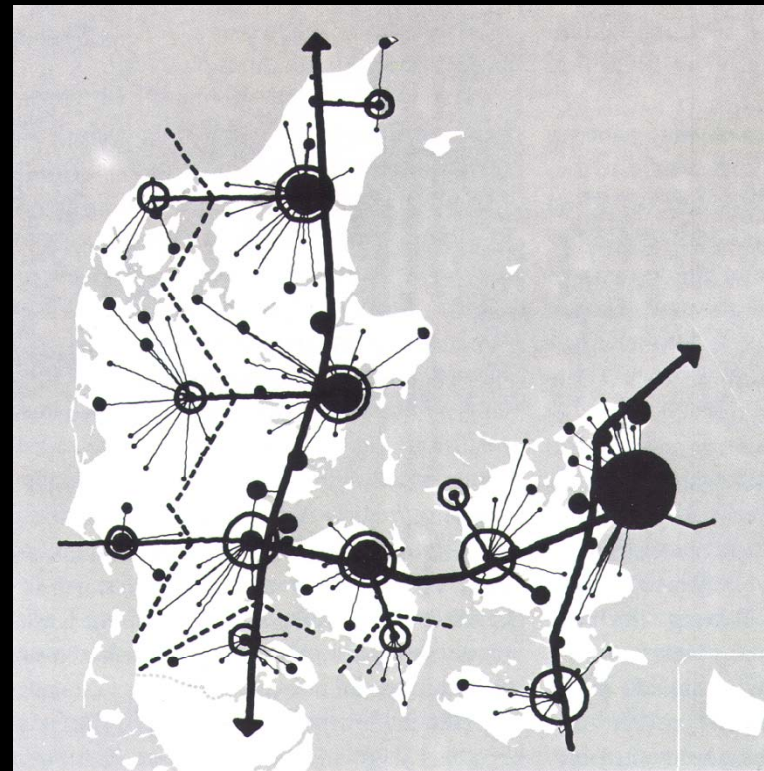
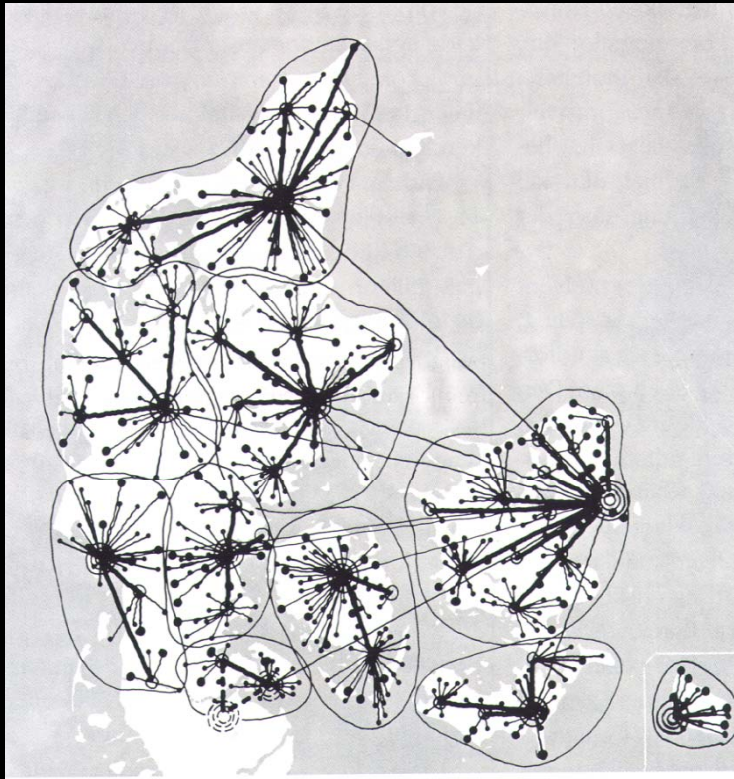
- Sæt af normer og regler der definerer en (social) position
- Rollepar og relation
- Rollekonflikter
- Rolleudfyldning
- Rolleforsider og bagsider
- .....

Nutidens byroller

- Den nutidige by er en netværksorganiseret, mobilitetsdefineret masse af socialt heterogene grupper og kulturer hvor der ikke eksisterer én livsstil eller én bykultur
- Byerne har aldrig før været så gensidigt afhængige og deres roller opstår **KUN** i relationer!

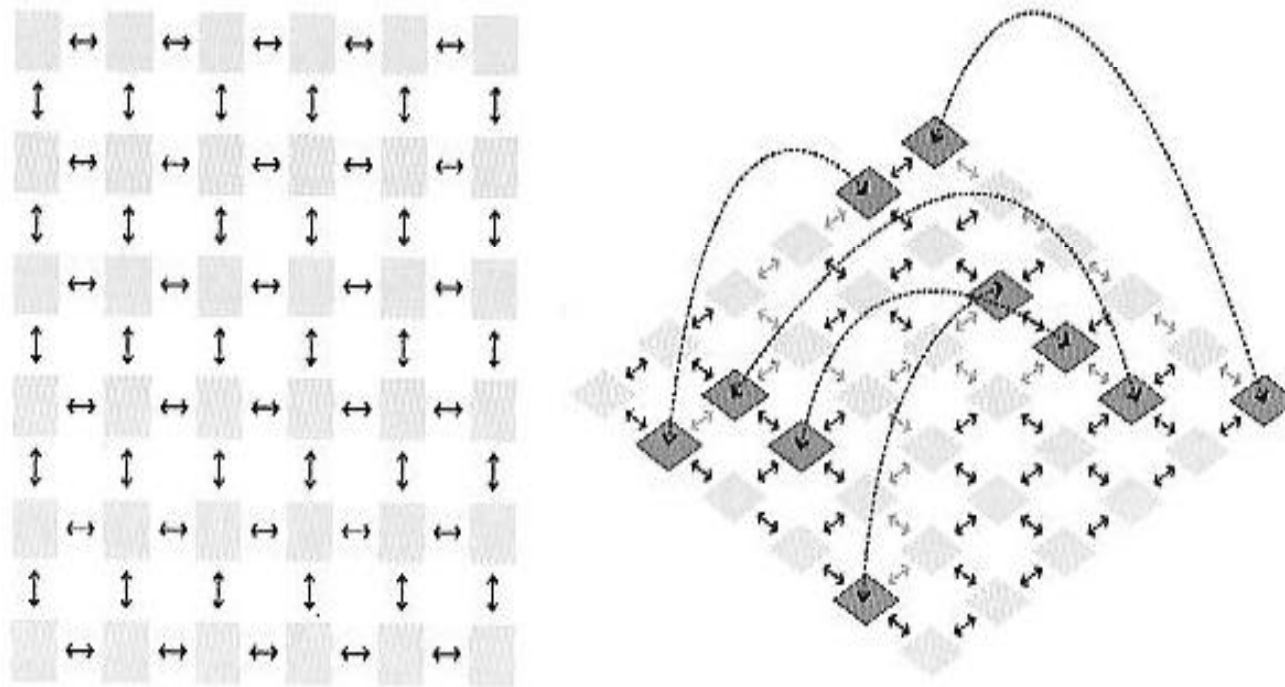

Tæthed som centralisering/decentralisering

Tæthed som mere end fysisk samlokalisering

Fig. Conceptions of spatial configuration On the left, a 'homogeneous conception,' where proximity is even as spaces are located 'next to each other'. On the right, a heterogeneous conception, a consequence of the insertion of communication technologies; here, proximity is determined by the medium of communication.

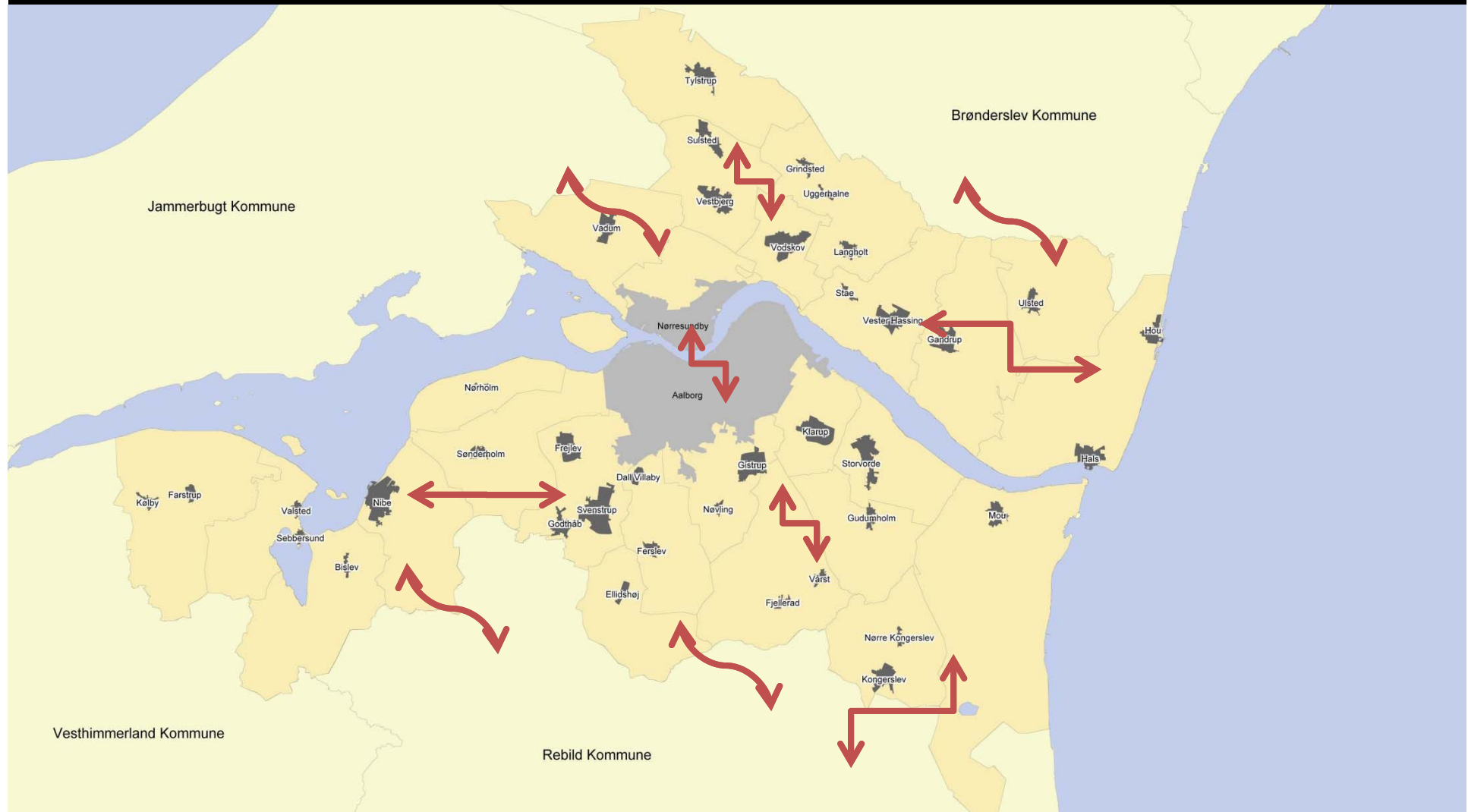

Anden udfordring: **Mobiliteten**

- Det billede vi ser af den nye kommune er jo en "netværksby" som bliver mere og mere afhængig af transport
- Ikke kun i fht. de hårde pendlingsstatistikker, men også i forhold til de mere "bløde" forhold
- Borgernes mobilitetsmønstre og -muligheder definerer deres opfattelse af byen – og om de overhovedet mener de bor i "samme by" (hvilket nok ikke er alles opfattelse)

Mobiliteten stopper ikke ved kommunegrænsen

Mobilitet definerer lokalitet

- Mobiliteten er afgørende for skabelsen af forholdet mellem de "lokale kulturer" og "den store by"
- Spørgsmålet er, bor vi alle i Aalborg? Og findes de ønskelige muligheder for mobilitet i Aalborg?

Tredje udfordring: Den sociale geografi

- Hvor er der vækst og hvor er der stagnation (eller direkte fald) på de parametre der måles på?
- Den materielle forudsætning for byområdernes vækst og nedgang, og dermed også i sidste ende med til at afgøre om borgerne føler sig "hjemme" i deres lokalområder
- Men vækst/stagnation medvirker også til hvordan borgere ser på "de andre" og på "den store by"
- Hvordan ser nabobyen og storbyen ud set fra det "lokale udsigtstårn"?

1. Indledning - baggrund og interesse
2. Nutidig byudvikling
3. Tre udfordringer for PLAN09;
  - Første udfordring: Terminologi
  - Anden udfordring: Mobilitet
  - Tredje udfordring: Social Geografi
4. Afsluttende benspænd

*Hvordan skabes der både
analytisk stringens og en
kvalificeret politisk
diskussion?*

*Hvordan skelnes mellem
letbenet og varmluftet
italesættelse og realpolitik?*

*Hvordan skabes der er en generel
offentlig interesse i byrolle
planlægningen, der går udover
”sognerådspolitik”?*

Tak for jeres opmærksomhed

